

896

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 23 lipca 2008 r.

w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych²⁾

Na podstawie art. 38a ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. — Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa kryteria i sposób oceny stanu wód podziemnych, w tym:

- 1) klasyfikację elementów fizykochemicznych i ilościowych stanu wód podziemnych;
- 2) definicje klasyfikacji stanu ilościowego oraz stanu chemicznego wód podziemnych;
- 3) sposób interpretacji wyników badań elementów, o których mowa w pkt 1;
- 4) sposób prezentacji stanu wód podziemnych;
- 5) częstotliwość dokonywania ocen jakości poszczególnych elementów oraz stanu wód.

§ 2. 1. Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- 1) klasa I — wody bardzo dobrej jakości, w których:
 - a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego),
 - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka;

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działami administracji rządowej — gospodarka wodna oraz środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 216, poz. 1606).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2000/60/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. L 327 z 22.12.2000) oraz dyrektywy 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz. Urz. L 372/19 z 27.12.2006).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2255, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658 oraz z 2007 r. Nr 21, poz. 125, Nr 64, poz. 427, Nr 75, poz. 493, Nr 88, poz. 587, Nr 147, poz. 1033, Nr 176, poz. 1238, Nr 181, poz. 1286 i Nr 231, poz. 1704.

2) klasa II — wody dobrej jakości, w których:

- a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
- b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby;

3) klasa III — wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka;

4) klasa IV — wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka;

5) klasa V — wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

2. Klasyfikacji elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych, o której mowa w ust. 1, dokonuje się na podstawie wartości granicznych elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych.

3. Wartości graniczne elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych, o których mowa w ust. 2, w klasach jakości wód podziemnych, są określone w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. 1. Określa się następujące definicje klasyfikacji stanu chemicznego wód podziemnych:

- 1) dobry stan chemiczny wód podziemnych;
- 2) słaby stan chemiczny wód podziemnych.

2. Dobrym stanem chemicznym wód podziemnych, z zastrzeżeniem § 4 ust. 8 i 9, jest taki stan chemiczny wód podziemnych, w którym są spełnione następujące warunki:

1) skład chemiczny wód podziemnych jest taki, że:

- a) stężenia substancji zanieczyszczających nie wykazują efektów doptywu wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych,
- b) stężenia substancji zanieczyszczających nie przekraczają standardów jakości ustalonych dla wód podziemnych w przepisach odrębnych;

2) poziom stężenia substancji zanieczyszczających nie może prowadzić do:

- a) nieosiągnięcia przez powiązane z nimi wody powierzchniowe celów środowiskowych,
- b) obniżenia jakości chemicznej lub ekologicznej tych części wód,
- c) powodowania znacznych szkód w ekosystemach lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych;

3) zmiany w przewodności elektrolitycznej nie wskazują na dopływ wód stonnych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych.

3. Słabym stanem chemicznym wód podziemnych jest taki stan chemiczny wód podziemnych, w którym nie jest spełniony co najmniej jeden z warunków, o których mowa w ust. 2.

§ 4. 1. Ocenę stanu chemicznego wód podziemnych przeprowadza się dla wód podziemnych występujących w jednolitych częściach wód podziemnych, w odniesieniu do:

- 1) punktu pomiarowego;
- 2) jednolitej części wód podziemnych.

2. Ocenę stanu chemicznego wód podziemnych w punkcie pomiarowym przeprowadza się, ustalając klasę jakości wód podziemnych przez porównanie wartości badanych elementów fizykochemicznych z wartościami granicznymi elementów fizykochemicznych określonymi w załączniku do rozporządzenia.

3. Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku do rozporządzenia symbolem „H” i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody.

4. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań, o których mowa w ust. 2, przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

5. Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny.

6. Wartościami progowymi elementów fizykochemicznych dla dobrego stanu chemicznego są wartości graniczne elementów fizykochemicznych określone dla III klasy jakości wód podziemnych w załączniku do rozporządzenia.

7. Oceny stanu chemicznego wód podziemnych w jednolitej części wód podziemnych dokonuje się przez porównanie wartości średnich arytmetycznych stężeń badanych elementów fizykochemicznych z punktów pomiarowych, które są reprezentatywne dla jednolitej części wód podziemnych, z wartościami granicznymi elementów fizykochemicznych określonymi w załączniku do rozporządzenia.

8. Jeżeli wartości średnich arytmetycznych stężeń badanych elementów fizykochemicznych nie przekraczają wartości progowych dla dobrego stanu chemicznego, o których mowa w ust. 6, stan chemiczny wód podziemnych w jednolitej części wód podziemnych uznaje się za dobry.

9. Stan chemiczny wód podziemnych w jednolitej części wód podziemnych uznaje się za dobry także w przypadku, gdy w obszarze jednolitej części wód podziemnych występują przekroczenia wartości progowych dla dobrego stanu chemicznego w punktach pomiarowych, ale na podstawie badań ustalono przyczynę tych przekroczeń i oceniono, że te przekroczenia są spowodowane przez zachodzące naturalne procesy lub nie stanowią ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych, a w przypadku wody przeznaczonej do spożycia — nieosiągnięcia odpowiedniej jakości tej wody przez uzdatnianie.

§ 5. Jeżeli interpretacja wyników badań elementów fizykochemicznych wskazuje na występowanie wyraźnej tendencji do pogarszania się stanu chemicznego jednolitej części wód podziemnych, określa się tę tendencję, bazując na metodach statystycznych stosowanych do serii pomiarowych w punktach pomiarowych, oraz wyznacza się punkt początkowy do jej odwrócenia, za który uznaje się osiągnięcie przez poszczególne elementy fizykochemiczne 75 % wartości progowych określonych dla dobrego stanu chemicznego.

§ 6. 1. Stan chemiczny jednolitych części wód podziemnych prezentuje się na mapie stanu chemicznego wód podziemnych w następujący sposób:

- 1) stan dobry — kolor zielony;
- 2) stan słaby — kolor czerwony.

2. Na mapie, o której mowa w ust. 1, prezentuje się także, w postaci punktów w kolorze czarnym, te obszary jednolitych części wód podziemnych, w których określono wyraźne tendencje do pogarszania się jakości wody wynikające z działalności człowieka.

3. Tendencje do polepszania się jakości wody prezentuje się na mapie, o której mowa w ust. 1, w postaci punktów w kolorze niebieskim.

§ 7. Oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, o którym mowa w art. 113 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. — Prawo wodne.

§ 8. 1. Ocenę stanu ilościowego wód podziemnych przeprowadza się dla wód podziemnych występujących w jednolitych częściach wód podziemnych.

2. Oceny stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla danej jednolitej części wód podziemnych.

3. Ocenę stanu ilościowego wód podziemnych przeprowadza się przez ustalenie wielkości rezerw zasobów wód podziemnych jednolitej części wód podziemnych i interpretację wyników badań położenia zwierciadła wód podziemnych.

4. Ustalenia wielkości rezerw zasobów wód podziemnych dokonuje się przez porównanie średniego wieloletniego poboru rzeczywistego z ujęć wód podziemnych, wyrażonego w m³/dobę, z wielkością dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych, wyrażonych w m³/dobę, wyznaczonych na podstawie zasobów dyspozycyjnych ustalonych dla obszaru bilansowego, obejmującego daną jednolitą część wód podziemnych; jeżeli dana jednolita część wód podziemnych nie została w całości objęta obszarem bilansowym, dla którego zostały ustalone zasoby dyspozycyjne, dopuszcza się, do czasu ustalenia dla niej zasobów dyspozycyjnych, dokonanie porównania opartego na obliczeniach z wykorzystaniem zasobów perspektywicznych wód podziemnych.

5. Interpretacja wyników badań położenia zwierciadła wód podziemnych polega na ustaleniu wystąpienia następujących skutków:

- 1) zmian położenia zwierciadła wód podziemnych, wynikających z działalności człowieka, które mogą spowodować:
 - a) niespełnienie celów środowiskowych określonych dla wód powierzchniowych związanych z jednolitą częścią wód podziemnych, zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, o którym mowa w art. 113 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. — Prawo wodne,
 - b) wystąpienie znacznych szkód w ekosystemach lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych,
 - c) wystąpienie znacznego obniżenia zwierciadła wód podziemnych;
- 2) krótkotrwałych lub ciągłych zmian kierunku przepływu wód podziemnych, wynikających ze zmian położenia zwierciadła wód podziemnych, występujących w ograniczonym obszarze, które mogą powodować dopływ wód słonych lub innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych oraz mogą wskazywać na trwałą i wynikającą z działalności człowieka tendencję do zmian kierunku przepływu wód podziemnych, które mogłyby spowodować taki dopływ.

§ 9. 1. Klasyfikacji elementów ilościowych stanu wód podziemnych dokonuje się, porównując wielkość dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych ze średnim wieloletnim poborem rzeczywistym z ujęć wód podziemnych w danej jednolitej części wód podziemnych.

2. Określa się następujące definicje klasyfikacji stanu ilościowego wód podziemnych:

- 1) dobry stan ilościowy wód podziemnych;
- 2) słaby stan ilościowy wód podziemnych.

3. Dobrym stanem ilościowym wód podziemnych jest taki stan wód podziemnych, w którym w jednolitej części wód podziemnych:

- 1) zasoby dostępne do zagospodarowania są wyższe od średniego wieloletniego rzeczywistego poboru z ujęć wód podziemnych;
- 2) zwierciadło wód podziemnych nie podlega zmianom wynikającym z działalności człowieka, powodującym skutki, o których mowa w § 8 ust. 5.

4. Słabym stanem ilościowym wód podziemnych jest taki stan wód podziemnych, w którym w jednolitej części wód podziemnych:

- 1) średni wieloletni pobór rzeczywisty z ujęć wód podziemnych jest równy lub wyższy od dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych;
- 2) zwierciadło wód podziemnych podlega takim zmianom wynikającym z działalności człowieka, że wystąpił co najmniej jeden ze skutków określonych w § 8 ust. 5.

§ 10. Stan ilościowy wód podziemnych prezentuje się na mapie stanu ilościowego wód podziemnych w następujący sposób:

- 1) stan dobry — kolor zielony;
- 2) stan słaby — kolor czerwony.

§ 11. Oceny elementów ilościowych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, o którym mowa w art. 113 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. — Prawo wodne.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Środowiska: *M. Nowicki*

**WARTOŚCI GRANICZNE ELEMENTÓW FIZYKOCHEMICZNYCH STANU WÓD PODZIEMNYCH
W KLASACH JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH**

Lp.	Numer CAS dla substancji chemicznych	Element fizykochemiczny	Jednostka	Tło hydrogeochemiczne ¹⁾ (zakres wartości stężeń charakterystycznych)	Wartości graniczne ²⁾ w klasach I-V				
					I	II	III	IV	V
Elementy ogólne:									
1	Brak	Odczyn	pH	6,5–8,5	6,5–9,5 <6,5 lub >9,5				
2	Brak	Ogólny węgiel organiczny	mgC/l	1–10	5	10 ^{*)}	10 ^{*)}	20	>20
3	Brak	Przewodność elektrolityczna w 20 °C	µS/cm	200–700	700	2 500 ^{*)}	2 500 ^{*)}	3 000	>3 000
4	Brak	Temperatura	°C	4–20	<10	12	16	25	>25
5	80937-33-3	Tlen rozpuszczony	mg/l	0–5	>1	0,5–1	<0,5 ^{*)}	<0,5 ^{*)}	<0,5 ^{*)}
Elementy nieorganiczne:									
6	8007-57-6	Amonowy jon	mgNH ₄ /l	0–1	0,5	1,0	1,5	3	>3
7	35734-21-5	Antymon ^H	mgSb/l	0–0,001	0,005 ^{*)}	0,005 ^{*)}	0,005 ^{*)}	0,1	>0,1

8	7440-38-2	Arsen ^H	mgAs/l	0,00005 – 0,020	0,01 ⁾	0,01 ⁾	0,02	0,2	>0,2
9	84145-82-4	Azotany ^H	mgNO ₃ /l	0 – 5	10	25	50	100	>100
10	14797-65-0	Azotyny ^H	mgNO ₂ /l	0 – 0,03	0,03	0,15	0,5	1	>1
11	7440-39-3	Bar	mgBa/l	0,01 – 0,3	0,3	0,5	0,7	3	>3
12	1932-52-9	Beryl	mgBe/l	0 – 0,0005	0,0005	0,05	0,1	0,2	>0,2
13	7440-42-8	Bor ^H	mgB/l	0,01 – 0,50	0,5	1 ⁾	1 ⁾	2	>2
14	Brak	Chlorki	mgCl/l	2 – 60	60	150	250	500	>500
15	7440-47-3	Chrom ^H	mgCr/l	0,0001 – 0,010	0,01	0,05 ⁾	0,05 ⁾	0,1	>0,1
16	57-12-5	Cyjanki wolne ^H	mgCN/l	–	0,01	0,05 ⁾	0,05 ⁾	0,1	>0,1
17	Brak	Cyna	mgSn/l	0 – 0,02	0,02	0,1	0,2	2	>2
18	7440-66-6	Cynk	mgZn/l	0,005 – 0,050	0,05	0,5	1	2	>2
19	Brak	Fluorki ^H	mgF/l	0,05 – 0,5	0,5	1	1,5	2	>2
20	264888-19-9	Fosforany	mgPO ₄ /l	0,01 – 1,0	0,5 ⁾	0,5 ⁾	1	5	>5
21	7429-90-5	Glin ^H	mgAl/l	0,05 – 0,1	0,1	0,2 ⁾	0,2 ⁾	1	>1
22	7440-43-9	Kadm ^H	mgCd/l	0,0001 – 0,0005	0,001	0,003	0,005	0,01	>0,01
23	7440-48-4	Kobalt	mgCo/l	0 – 0,001	0,02	0,05	0,2	1	>1
24	7439-95-4	Magnez	mgMg/l	0,5 – 30	30	50	100	150	>150
25	7439-96-5	Mangan	mgMn/l	0,01 – 0,4	0,05	0,4	1 ⁾	1 ⁾	>1
26	7440-50-8	Miedź	mgCu/l	0,001 – 0,020	0,01	0,05	0,2	0,5	>0,5
27	7439-98-7	Molibden	mgMo/l	0 – 0,003	0,003	0,02 ⁾	0,02 ⁾	0,03	>0,03
28	7440-02-0	Nikiel ^H	mgNi/l	0,001 – 0,005	0,005	0,01	0,02	0,1	>0,1
29	7439-92-1	Ołów ^H	mgPb/l	0,001 – 0,010	0,01	0,025	0,1 ⁾	0,1 ⁾	>0,1

30	Brak	Potas	mgK/l	0,5–10	10 ¹⁾	10 ¹⁾	15	20	>20
31	7439-97-6	Rtęć ^H	mgHg/l	0,00005–0,001	0,001 ¹⁾	0,001 ¹⁾	0,001 ¹⁾	0,005	>0,005
32	7782-49-2	Selen ^H	mgSe/l	0,00001–0,005	0,005	0,01 ¹⁾	0,01 ¹⁾	0,05	>0,05
33	14808-79-8	Siarczany	mgSO ₄ /l	5–60	60	250 ¹⁾	250 ¹⁾	500	>500
34	7440-23-5	Sód	mgNa/l	1–60	60	200 ¹⁾	200 ¹⁾	300	>300
35	7440-22-4	Srebro ^H	mgAg/l	0–0,001	0,001	0,05	0,1 ¹⁾	0,1 ¹⁾	>0,1
36	15035-09-3	Tal	mgTl/l	0–0,00001	0,001	0,01	0,02	0,1	>0,1
37	7440-32-6	Tytan	mgTi/l	0–0,01	0,01	0,05	0,1	0,5	>0,5
38	15117-96-1	Uran	mgU/l	0,000003–0,0003	0,009	0,009	0,03	0,1	>0,1
39	14867-38-0	Wanad	mgV/l	0,000006–0,004	0,004	0,02	0,05	0,5	>0,5
40	14127-61-8	Wapń	mgCa/l	2–200	50	100	200	300	>300
41	71-52-3	Wodorowęglany	mgHCO ₃ /l	60–360	200	350	500	800	>800
42	7439-89-6	Żelazo	mgFe/l	0,02–5	0,2	1	5	10	>10
Elementy organiczne:									
43	Brak	AOX ^H – adsorbowane związki chloroorganiczne	mgCl/l	0–0,0001	0,01	0,02	0,06	0,3	>0,3
44	50-32-8	Benzo(a)piren ^H	mg/l	0,000001–0,00001	0,00001	0,00002	0,00003	0,00005	>0,00005
45	71-43-2	Benzen ^H	mg/l	0	0,001	0,005	0,01	0,1	>0,1
46	Brak	BTX ^H – lotne węglowodory aromatyczne	mg/l	0	0,005	0,03	0,1 ¹⁾	0,1 ¹⁾	>0,1
47	Brak	Fenole (indeks fenolowy)	mg/l	0–0,001	0,001	0,005	0,01	0,05	>0,05

48	Brak	Substancje ropopochodne ^H	mg/l	0	0,01	0,1	0,3	5	>5
49	Brak	Pestycydy ³⁾ H	mg/l	0	0,0001 ^{*)}	0,0001 ^{*)}	0,0001 ^{*)}	0,005	>0,005
50	Brak	Suma pestycydów ⁴⁾ H	mg/l	0	0,0005 ^{*)}	0,0005 ^{*)}	0,0005 ^{*)}	0,0025	>0,0025
51	Brak	Substancje powierzchniowo czynne anionowe	mg/l	0	0,1	0,2	0,5	1	>1
52	Brak	Substancje powierzchniowo czynne anionowe i niejonowe	mg/l	0	0,1	0,2	0,5	1	>1
53	127-18-4	Tetrachloroeten ^H	mg/l	0–0,0005	0,001	0,01	0,05	0,1	>0,1
54	79-01-6	Trichloroeten ^H	mg/l	0–0,003	0,001	0,01	0,05	0,1	>0,1
55	Brak	WVA ^H — wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne	mg/l	0,000001–0,0001	0,0001	0,0002	0,0003	0,0005	>0,0005

Objaśnienia:

- 1) Tło hydrogeochemiczne wg Katalogu wybranych fizycznych i chemicznych wskaźników zanieczyszczeń wód podziemnych i metod ich oznaczenia — S. Witczak, A. F. Adamczyk, 1995 (zmodyfikowane).
- 2) W przypadku metali podane wartości graniczne odnoszą się do ich formy rozpuszczonej.
- 3) Termin „pestycydy” obejmuje organiczne: insektycydy, herbicydy, fungicydy, nematocydy, akarycydy, algicydy, rodentycydy, slimicydy, a także produkty pochodne oraz ich pochodne metabolity, a także produkty ich rozkładu i reakcji; oznacza się jedynie te pestycydy, których występowania w wodzie można oczekiwać; określone dla pestycydów wartości graniczne stosuje się do każdego poszczególnego pestycydu.
- 4) Suma pestycydów oznacza sumaryczną zawartość poszczególnych pestycydów wykrytych i oznaczonych ilościowo w ramach badań monitoringowych.

H Element fizykochemiczny, dla którego nie dopuszcza się przekroczenia wartości granicznej przy określaniu klasy jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym.

*) Brak dostatecznych podstaw do zróżnicowania wartości granicznych w niektórych klasach jakości; przy klasyfikacji do oceny przyjmuje się klasę o najwyższej jakości spośród klas posiadających tę samą wartość graniczną.